

ประกาศสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านตาขุน
เรื่อง แนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยา
และเวชภัณฑ์ที่มีโซยา สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านตาขุน

การจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาที่ขาดจริยธรรม และการใช้ยาที่ไม่สมเหตุสมผลส่งผลให้เกิดปัญหาการบริโภคนยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาเกินจำเป็น ราคาแพงเกินควร เป็นปัญหาส่วนหนึ่งของการเข้าถึงยาที่จำเป็นของผู้ป่วย และมีภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของประเทศที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการขายที่ขาดจริยธรรมได้ดึงเอาบุคลากรสาธารณสุขเข้าร่วมรับผลประโยชน์ทับซ้อนในรูปแบบต่าง ๆ จากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีโซยา ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางตรงและผลประโยชน์แอบแฝงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินตอบแทน ของกำนัล การเดินทางไปต่างประเทศ เป็นต้น การส่งเสริมการขายในกระบวนการจัดซื้อจัดหา ตลอดจนการใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาในลักษณะดังกล่าว กลายเป็นส่วนหนึ่งของสถานการณ์ปกติของสังคมไทย ทำให้บุคลากรสาธารณสุขบางส่วนเข้าใจผิดและเชื่อว่าผลประโยชน์เหล่านี้เป็นสิทธิที่พึงได้รับหรือใช้ประโยชน์ได้ โดยมีได้ตระหนักว่าจะส่งผลกระทบต่องบประมาณแผ่นดิน ธรรมภิบาลของระบบยา และระบบสุขภาพโดยรวม

กระทรวงสาธารณสุข ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหา และการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติอย่างมีธรรมาภิบาลสำหรับส่วนราชการ หน่วยงาน และหน่วยบริการของกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนผู้สั่งใช้ยา ผู้ประกอบวิชาชีพและบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดซื้อจัดหา จนกระทั่งถึงการใช้ยา และเวชภัณฑ์ที่มีโซยา

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ศึกษามาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายยา ตามสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐ พบว่าหน่วยงานและหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีการกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับเกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยา และเวชภัณฑ์ที่มีโซยาของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๗ เกือบทุกหน่วยงาน และพบอีกว่าประเด็นเงินบริจาคของบริษัทยา หน่วยงานและหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย เงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีการดำเนินการ อย่างเคร่งครัด แต่ไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และจากการสอบสวนของ สำนักงาน ป.ป.ท. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบการกระทำในลักษณะเป็นกระบวนการที่โยงใยเป็นเครือข่ายการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใช้สิทธิและเครือญาติ กลุ่มบุคลากร ในโรงพยาบาล และกลุ่มบริษัทจำหน่ายยา นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอคณะรัฐมนตรี

ประเด็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำความผิดในกระบวนการเบิกจ่ายยา ๓ ประเภท คือ การสวมสิทธิ การยิงยา และการซื้อปียิงยา เพื่อใช้เป็นแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายยา ตามสิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะ เป็นกรม ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

“หน่วยงาน” หมายความว่า หน่วยงานระดับกอง หรือเทียบเท่าในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีการดำเนินการในการจัดหาหรือควบคุมการใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา

“หน่วยบริการ” หมายความว่า หน่วยบริการตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเงินบำรุง ของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

“เกณฑ์จริยธรรม” หมายความว่า เกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยา และเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาของกระทรวงสาธารณสุข

“ธรรมาภิบาลระบบยา” หมายความว่า การบริหารจัดการระบบยาที่ดี ตั้งแต่การคัดเลือก จัดหา กระจาย การใช้ยา และการปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕

“ยา” หมายความว่า ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“เวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา” หมายความว่า วัสดุการแพทย์ วัสดุทันตกรรม วัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ วัสดุเอกซเรย์ วัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในทางการแพทย์ และหมายความรวมถึงอุปกรณ์ทางการแพทย์ ที่ใช้กับผู้ป่วยเฉพาะราย

“การส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา” หมายความว่า การที่ผู้ขายต้องการให้ข้อมูล ข้อความ การชักชวน จูงใจหรือการกระทำด้วยวิธีอื่นใดที่มุ่งหมายให้มีการสั่งใช้ การสั่งซื้อ หรือการใช้ยา และ เวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาเพื่อประโยชน์ทางการค้า

“การโฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบ ข้อความเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาเพื่อประโยชน์ทางการค้า

“ข้อความ” หมายความว่า เรื่องราวหรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือรูปแบบอื่นใด ที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือ โดยผ่านวิธีการ หรือสื่อใด ๆ

“ของขวัญ” หมายความว่า ประโยชน์อันเป็นทรัพย์สิน สิ่งของ ของชำร่วย ที่บริษัทยา หรือ เวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา มอบให้แก่บุคคลเพื่อประโยชน์ทางการค้า

“ตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา” หมายความว่า ตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา ที่แจก แก่บุคคล ส่วนราชการ หน่วยงาน หรือหน่วยบริการ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับรูปแบบและลักษณะ ของยาและ เวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา หรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์การใช้ทางคลินิก โดยยกเว้นเพื่อการศึกษาหรือวิจัย (กรณีที่น่า ตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยามาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดซื้อจัดหา)

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า และให้หมายความ รวมถึง การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใด ในลักษณะเดียวกัน หรือ การอื่นใดซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้นั้นได้รับประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ หรือไม่ต้องออกค่าใช้จ่าย ทั้งนี้

ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนด

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน ให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

“ผู้ส่งใช้” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์สาธารณสุขอื่นที่มีสิทธิหรือหน้าที่ในการส่งใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา

“ผู้ประกอบวิชาชีพ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม เภสัชกรรม การพยาบาล เทคนิคการแพทย์ กายภาพบำบัด การแพทย์แผนไทย การสาธารณสุขชุมชน และผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาอื่นตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายว่าด้วย การประกอบโรคศิลปะ

“ผู้แทนบริษัทยา” หรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา หมายความว่า ตัวแทน ของบริษัทยาและบริษัทผู้จัดจำหน่ายเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาที่มีหน้าที่เข้าพบผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อนำเสนอข้อมูลยา และเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา

“บริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา” หมายความว่า บริษัท บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการผลิต นำเข้าและจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาทั้งในและต่างประเทศ (รวมถึงบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิ สมาคม องค์กร ฯลฯ) ทั้งนี้ รวมถึงองค์การเภสัชกรรม

“ผู้บริหาร” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจตัดสินใจลงนามหรือมีอำนาจ สั่งการ ในการคัดเลือก จัดซื้อ จัดหายาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

“ผู้มีอำนาจ” หมายความว่า กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่คัดเลือก เสนอ จัดหาหรือดำเนินการสั่งซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาในหน่วยบริการหรือหน่วยงาน

“บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตำแหน่ง หรือที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาของหน่วยบริการหรือหน่วยงาน

“นักศึกษา” หมายความว่า ผู้ที่กำลังศึกษาระดับก่อนปริญญาในสถานศึกษา

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หรือสถาบันร่วมสอนในสาขาทางการแพทย์และสาธารณสุข สถาบันพระบรมราชชนก โรงพยาบาลศูนย์ หรือโรงพยาบาลทั่วไป หรือสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่มีการเรียนการสอนบุคลากรทางการแพทย์

ข้อ ๒ การรับประโยชน์อันเป็นทรัพย์สิน เงิน สิ่งของ ของขวัญ ของบริจาค และบริการอื่นๆ

ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร ผู้ประกอบวิชาชีพ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา และนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาหรือฝึกปฏิบัติงาน ให้ปฏิบัติต่อผู้แทน พนักงานขายจากบริษัทยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา ดังนี้

๒.๑ เงินไม่ว่ากรณีใด ๆ ยกเว้นเงินค่าตอบแทนวิทยากรบรรยายทางวิชาการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าที่พักสำหรับวิทยากรเท่านั้น และเงินที่เป็นทุนวิจัยจากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยา

๒.๒ ไม่รับสิ่งของ หรือนันทนาการไม่ว่ากรณีใดๆ ยกเว้น

- สิ่งของที่มีมูลค่าไม่เกินสามพันบาทในโอกาสพิเศษหรือวาระตามประเพณีเท่านั้น
- สิ่งที่เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์แก่ทางวิชาการ และส่งผลถึงการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ป่วย โดยได้รับในนามโรงพยาบาลหรือหน่วยงาน

๒.๓ ไม่รับบริการอันเป็นกิจส่วนตัวใดๆ

๒.๔ ไม่แสดงตนในการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายใดๆ ต่อสาธารณชนในเชิงธุรกิจ

๒.๕ พึงเปิดเผยว่าตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับช่องทางผลประโยชน์กับบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ ที่มีขายยานั้นในสถานะใด เมื่อแสดงความเห็นต่อสาธารณะโดยการพูด การเขียน หรือโดยวิธีการอื่นใด

๒.๖ ไม่รับการสนับสนุนโดยตรงจากบริษัทยาหรือบริษัทเวชภัณฑ์ที่มีขาย ในการไปประชุมสัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน ทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ

๒.๗ การสนับสนุนโดยตรงจากบริษัทยาหรือบริษัทเวชภัณฑ์ที่มีขาย ให้รับในนามโรงพยาบาลเท่านั้น ทั้งการไปประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน ทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ

๒.๗.๑ เป็นการประชุมอบรมทางวิชาการอันก่อประโยชน์ให้ส่วนราชการ หรือหน่วยงานหรือหน่วยบริการ และไม่มีเงื่อนไขข้อผูกมัดเพื่อส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย

๒.๗.๒ ให้รับการสนับสนุนในนามส่วนราชการ หน่วยงานหรือหน่วยบริการให้ส่วนราชการ หน่วยงานหรือหน่วยบริการ จัดทำระบบการรับการสนับสนุนและกำหนดเกณฑ์คัดเลือกบุคลากรที่สมควรให้ไป ประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน หรือบรรยายทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ โดยให้การสนับสนุนได้เฉพาะ ค่าเดินทาง ค่าลงทะเบียน ค่าวิทยากร ค่าอาหาร และค่าที่พักสำหรับตนเองเท่านั้น และจำกัดเฉพาะช่วงเวลา และสถานที่ของการดูงาน การประชุม หรือการบรรยายทางวิชาการ

๒.๘ จัดกิจกรรมให้ข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพในบริเวณโรงพยาบาลหรือหน่วยบริการ ไม่อนุญาตให้ระบุหรือกล่าวถึงชื่อทางการค้าของยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย แก่ผู้ป่วย ประชาชน และนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาหรือฝึกปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการโฆษณาแอบแฝงกับการให้ความรู้

๓. ดำเนินการตามนโยบายและจัดระบบที่มีธรรมาภิบาล และป้องกันมิให้มีผลประโยชน์ทับซ้อน ตามกิจกรรมดังต่อไปนี้

๓.๑ การคัดเลือกยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย เพื่อให้ได้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๓.๒ การจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎกระทรวง ระเบียบ และที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ ฯ นี้ โดยสามารถนำเกณฑ์จริยธรรมของผู้จำหน่ายมาพิจารณาประกอบการคัดเลือกบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ ที่มีขายก็ได้ และต้องจัดซื้อยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีขายด้วยราคาสุทธิ

๓.๓ การรับเงินสนับสนุนจากบริษัทยาจากการซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย ต้องไม่เป็นการหารายได้ในลักษณะผลประโยชน์ต่างตอบแทนทุกประเภท

๓.๔ การรับและการสั่งใช้ตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย ซึ่งคำนึงถึงประโยชน์ และความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ ไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย หรือประโยชน์ส่วนตัว

๓.๕ มุ่งเน้นให้การขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย การคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย รวมทั้งมีการตรวจสอบการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย มีความโปร่งใสเป็นธรรม ไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขาย หรือกีดกันยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายของบริษัทใดบริษัทหนึ่งและป้องกันการมีส่วนได้ ส่วนเสียหรือผลประโยชน์ทับซ้อนกับทางบริษัทกันยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายโดยมุ่งเน้นเพื่อให้ได้กันยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย ที่มีประโยชน์ ปลอดภัย คำนึงถึงประสิทธิผล ความคุ้มค่า ความปลอดภัยและมีคุณภาพสูงสุด

๔. ระบบการตรวจสอบการรับการสนับสนุนจากบริษัท

๔.๑ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านตาขุนกำหนดแนวทางตรวจสอบการรับการสนับสนุนจากบริษัท ผู้แทนจำหน่ายโดยระบบควบคุมภายในและให้รายงานผลการตรวจสอบต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทราบ

๔.๒ บริษัทกัญยาและเวชภัณฑ์ที่มีไช่ยา และผู้แทนบริษัทยา หรือพนักงานขายกัญยาและเวชภัณฑ์ที่มีไช่ยา ให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๙ เรื่องเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศ พ.ศ.๒๕๕๙

จึงประกาศมาเพื่อถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ลงชื่อ

(นายวินัย อินทร์ชนะ)

สาธารณสุขอำเภอบ้านตาขุน